

MALI BOHATEROWIE - ORLĘTA LWOWSKIE

SCENARIUSZ LEKCJI

CZAS TRWANIA

45 min.

PRZEDMIOT

Historia

GRUPA WIEKOWA

Uczniowie szkół podstawowych
(kl. 4-8)

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

Prezentacja multimedialna, karty pracy, komputer, rzutnik

METODY PRACY

Burza mózgów, pogadanka z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, praca z tekstem, praca w grupach, dyskusja

PODSTAWA PROGRAMOWA

Analiza i interpretacja historyczna; Tworzenie narracji historycznej (kl. 4-8)

Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej: o Józefie Piłsudskim i jego żołnierzach (kl. 4)

Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej (kl. 7)

CELE LEKCJI

Uczeń:

- 1) zdobywa ogólną wiedzę na temat walk o granicę wschodnią
- 2) rozumie pojęcie "Orlęta Lwowskie"
- 3) poznaje indywidualne losy najmłodszych uczestników walk o Lwów
- 4) rozwija umiejętność pracy w grupie, wyrażania własnego zdania i tworzenia krótkich wypowiedzi
- 5) dostrzega potrzebę pielęgnowania pamięci o Orłętach Lwowskich

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzanie:

Po dokonaniu czynności porządkowo-organizacyjnych nauczyciel podaje uczniom temat lekcji: *Mali bohaterowie – Orleńta Lwowskie*. W ramach wprowadzenia omawia krótko przebieg walk o Lwów posługując się przygotowaną do tego tematu prezentacją multimedialną.

Lekcja właściwa:

Po zwróceniu uwagi na udział dzieci w obronie miasta na podstawie prezentacji multimedialnej, pedagog dzieli uczniów na 5 grup i prosi, aby każda z nich wybrała spośród siebie osoby, które będą zapisywać odpowiedzi oraz prezentować je przed klasą. Każdy z zespołów otrzymuje jedną kartę pracy zawierającą: zdjęcie dziecka biorącego udział w obronie Lwowa, krótkie informacje biograficzne oraz pytania (Załącznik 1: Karta pracy I - Stefan Wesołowski, Karta pracy II - Antoni Petrykiewicz, Karta pracy III - Jerzy Bitschan, Karta pracy IV - Helena Grabska, Karta pracy V - Roman Petrykiewicz). Po kilkunastu minutach reprezentanci zespołów przedstawiają efekty pracy całej grupy. Omawiają wypełnione karty pracy, a osoba prowadząca zajęcia wyświetla zdjęcie dziecka biorącego udział w obronie miasta o którym opowiada dana grupa.

Podsumowanie:

W ramach podsumowania zajęć nauczyciel pyta uczniów, w jaki sposób młodzi ludzie mogą zachowywać pamięć o Orleńtach Lwowskich. Chętne osoby udzielają odpowiedzi na pytanie. Pedagog dziękuje uczniom za aktywny udział w lekcji.

LITERATURA

1. Gołębiewski G., *Helena Grabska 1904-1919*, Szczecin 2018.
2. *Lwowskie Orleńta, czyn i legenda*, S. Nicieja, Warszawa 2009.
3. *Orleńta Lwowskie*, W. Roszkowski, Kraków 2019.
4. *Panteon Polski. Ilustrowany dwutygodnik poświęcony pamięci i czci poległych o niepodległość Polski wraz z kroniką czynów żołnierza polskiego w latach 1914-21, rok II, zeszyt 16 (20)*, Lwów 1925.
5. Turek M., *Orleńta. „Straceńcy” – Lwów 1918*, Warszawa 2020.
6. *W obronie Lwowa i Kresów Wschodnich: polegli od 1-go listopada 1918 do 30-go czerwca 1919 r.*, Lwów 1926.
7. Wesołowski S., *Od „Gazoliny” do „Ganandoca”*, Gdańsk 1983.

Stefan Wesołowski

Stefan urodził się w 1909 r. w Warszawie. Pochodził z rodziny o patriotycznych tradycjach, jego przodkowie walczyli o niepodległość Polski w powstaniu listopadowym i powstaniu styczniowym. Dzieciństwo Stefana przypadło na trudne czasy I wojny światowej. Chęć ucieczki od głodu i poniewierki zaprowadziła go w wieku 9 lat do wojska. Brał udział w obronie Lwowa, był także uczestnikiem trzeciego powstania śląskiego. W wieku 12 lat posiadał już dwa odznaczenia: Krzyż Walecznych i Krzyż Virtuti Militari. Stefan Wesołowski brał udział w bitwach II wojny światowej. Po wojnie zamieszkał w Stanach Zjednoczonych. Na lata związał się z morzem wykonując zawód marynarza. Szczęśliwie dożył spokojnej starości i zmarł w 1987r.

Zapoznaj się z biogramem Stefana Wesołowskiego, a następnie odpowiedz na pytania:

- Jak potoczyły się jego losy?
- Dlaczego według Ciebie zdecydował się na udział w obronie Lwowa?
- Jakie cechy Twoim zdaniem najlepiej go opisują?
- Czy według Ciebie współczesne konflikty dotyczą także dzieci? Uzasadnij.

Antoni Petrykiewicz

Antoni urodził się w 1905 r. Był synem Kaspera i Rozalii. Rodzina mieszkała na lwowskim Zniesieniu. Ojciec miał tam niedużą posiadłość i był wójtem tej dzielnicy. Antoś pochodził z wielodzietnej rodziny. Miał trzy siostry i czterech braci. Cała rodzina Petrykiewiczów, w tym głuchy brat Antosia – Roman, brała udział w obronie Lwowa. Antoś wstąpił do oddziału Romana Abrahama. W trakcie walk został śmiertelnie ranny. Generał Roman Abraham podał go do odznaczenia Krzyżem Virtuti Militari. Nazwisko to zatwierdził sam Józef Piłsudski. Antoś Petrykiewicz jest najmłodszym kawalerem Krzyża Virtuti Militari. Został pochowany na cmentarzu Orłąt Lwowskich, na którym spoczęli też jego ojciec i brat Zygmunt.

Zapoznaj się z biogramem Antoniego Petrykiewicza, a następnie odpowiedz na pytania:

- Jak potoczyły się jego losy?
- Dlaczego według Ciebie zdecydował się na udział w obronie Lwowa?
- Jakie cechy Twoim zdaniem najlepiej go opisują?
- Czy według Ciebie współczesne konflikty dotyczą także dzieci? Uzasadnij.

Jerzy Bitschan

Jerzy urodził się w 1904 r. Jego matka Aleksandra Zagórska była komendantką Ochotniczej Legii Kobiet, a ojczym znanym lwowskim lekarzem. Od pierwszych dni walk chciał walczyć, ale powstrzymywał go ojczym. Pewnego dnia chłopiec zostawił ojcu na biurku kartkę: *Kochany tatusiu, idę dzisiaj zameldować się do wojska. Chcę okazać, że znajdę na tyle siły, by móc służyć i wytrzymać. Obowiązkiem też moim jest iść, gdy mam dość sił, a wojska braknie ciągle dla oswobodzenia Lwowa. Z nauk zrobiłem już tyle, ile trzeba było. Jurek.* Nie chciano przyjąć go oddziału z powodu wieku, ale ubłagał dowódcę. Twierdził, że spaliłby się ze wstydu gdyby wrócił do domu w momencie gdy ojczym znalazł już jego list. W trakcie walk został postrzelony i zmarł. Został pochowany na cmentarzu Orłąt Lwowskich we Lwowie.

Zapoznaj się z biogramem Jerzego Bitschana, a następnie odpowiedz na pytania:

- Jak potoczyły się jego losy?
- Dlaczego według Ciebie zdecydował się na udział w obronie Lwowa?
- Jakie cechy Twoim zdaniem najlepiej go opisują?
- Czy według Ciebie współczesne konflikty dotyczą także dzieci? Uzasadnij.

Helena Grabska

Helena urodziła się w 1904 r. Rodzina Grabskich pochodziła z okolic Płocka. Wiadomości o walkach we Lwowie docierały do miasta głównie za pośrednictwem Kuriera Płockiego. Werbowano ochotników do walk, zbierano żywność, ubrania, pieniądze. Dwóch braci Heleny zaciągnęło się do walk. Po ich wyjeździe Helena także chciała zaciągnąć się do wojska, ale w jej przypadku rodzice odmówili. Nic im nie mówiąc, zamiast do szkoły wyruszyła do Lwowa. Na miejscu pod przybranym nazwiskiem zgłosiła się do Ochotniczej Legii Kobiet. W niewysłanym liście do koleżanki pisała: *Czy wyobrażasz sobie, jakam ja szczęśliwa? Jestem nareszcie z tymi, którzy bronią Ojczyzny.* 11 kwietnia 1919 r. zranił ją granat, w skutek czego zmarła. Niedługo potem zginęli też jej bracia. Spoczęła na Cmentarzu Orłąt Lwowskich we Lwowie. Otrzymała pośmiertnie Krzyż Walecznych.

Zapoznaj się z biogramem Heleny Grabskiej, a następnie odpowiedz na pytania:

- Jak potoczyły się jej losy?
- Dlaczego według Ciebie zdecydowała się na udział w obronie Lwowa?
- Jakie cechy Twoim zdaniem najlepiej ją opisują?
- Czy według Ciebie współczesne konflikty dotyczą także dzieci? Uzasadnij.

Roman Petrykiewicz

Roman urodził się w 1901 r. we Lwowie. Był synem Kaspiera i Rozalii. Rodzina mieszkała na lwowskim Zniesieniu. Roman pochodził z wielodzietnej rodziny. Miał trzy siostry i czterech braci. Mając siedem lat stracił słuch po szkarlatynie. Cała rodzina Petrykiewiczów brała udział w obronie Lwowa. Roman był jednym z kilku głuchych uczestniczących w walkach. Całe życie angażował się w sprawy społeczne – pełnił funkcję Prezesa Małopolskiego Stowarzyszenia Głuchoniemych „Nadzieja” we Lwowie i Polskim Związku Sportowym Głuchoniemych. Podczas II wojny światowej aktywnie angażował się w działalność przeciwko okupantowi. Roman Petrykiewicz był jednym z najwybitniejszych działaczy w historii polskiego środowiska głuchych i współzałożycielem Polskiego Związku Głuchoniemych. Zmarł w 1986 r. w Warszawie.

Zapoznaj się z biogramem Romana Petrykiewicza, a następnie odpowiedz na pytania:

- Jak potoczyły się jego losy?
- Dlaczego według Ciebie zdecydował się na udział w obronie Lwowa?
- Jakie cechy Twoim zdaniem najlepiej go opisują?
- Czy według Ciebie współczesne konflikty dotyczą także dzieci? Uzasadnij.